

การเปรียบเทียบความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในโรงเรียนแบบสหศึกษา และ ชายล้วนหรือหญิงล้วน สังกัดกรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

นาย มุทธา วัฒนจิตต์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2543
ISBN 974-347-011-5
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

10 ก.ย. 2546

I 20 399 30x

THE COMPARATIVE STUDY OF SELF-ESTEEM OF UPPER SECONDARY EDUCATION
LEVEL STUDENT, IN CO-EDUCATION SCHOOL AND BOY SCHOOL OR GIRL SCHOOL,
UNDER DEPARTMENT OF FORMAL EDUCATION, MINISTRY OF EDUCATION
IN BANGKOK METROPOLIS

Mr. Muttha Vatthanachit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Science in Mental Health

Department of Psychiatry

Faculty of Medicine

Chulalongkorn University

Academic 2000

ISBN 974-347-011-5

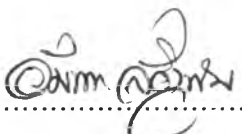
หัวข้อวิทยานิพนธ์   การเปรียบเทียบความรู้สึกลึกซึ้งภายในตนเองของนักเรียน ในระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนแบบสหศึกษา และ ชายล้วนหรือหญิง
ล้วน สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร
โดย   นาย มุทธา วัธนจิตต์
สาขาวิชา   สุขภาพจิต
อาจารย์ที่ปรึกษา   อาจารย์ นายแพทย์ ชัยชนะ นิ่มนวล

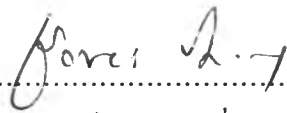

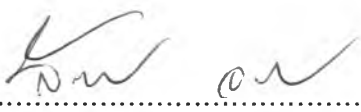
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณะบดีคณะแพทยศาสตร์
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ภิรมย์ กมลรัตนกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ อัมพล สุอำพัน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ นายแพทย์ ชัยชนะ นิ่มนวล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ สังคม จงพิพัฒน์วิชัย)

มูทธา วัธนจิตต์ : การเปรียบเทียบความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนแบบ สหศึกษา และ ชายล้วนหรือหญิงล้วน สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร (THE COMPARATIVE STUDY OF SELF-ESTEEM OF UPPER SECONDARY EDUCATION LEVEL STUDENT, IN CO-EDUCATION SCHOOL AND BOY SCHOOL OR GIRL SCHOOL, UNDER DEPARTMENT OF FORMAL EDUCATION, MINISTRY OF EDUCATION IN BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : อาจารย์ นายแพทย์ ชัยชนะ นิ่มนวล, 76 หน้า. ISBN 974-347-011-5

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองและหาถึงปัจจัยต่างๆที่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐบาล ในโรงเรียนแบบ สหศึกษา ชายล้วนและหญิงล้วน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 913 คน โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงเปรียบเทียบ ณ.จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Crosssectional Analytic study) วัดผลโดยใช้มาตรวัดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของ Coopersmith ฉบับที่ใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา (Self-Esteem Inventory: CSEI)

ผลการศึกษาพบว่า ระดับคะแนนความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนแบบต่างๆไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาหาปัจจัยที่มีผลต่อระดับความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนในโรงเรียนแบบต่างๆโดยวิธี Regression Analysis พบว่าปัจจัยที่มีผลเพิ่มระดับความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนแบบสหศึกษา คือ คะแนนเฉลี่ยสะสมที่อยู่ระหว่าง 3.00 - 3.49 และ คะแนนเฉลี่ยสะสมที่อยู่ระหว่าง 2.00 - 2.49 ส่วนปัจจัยที่ลดระดับความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองคือ การขาดความพึงพอใจในรูปร่างหน้าตาปัจจุบัน, ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ บิดาที่ประกอบอาชีพอิสระ เช่น แพทย์ วิศวกร สถาปนิก โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยที่มีผลเพิ่มระดับความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนแบบหญิงล้วน คือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดาที่มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป และสถานภาพสมรสของบิดามารดาที่อยู่ด้วยกัน ส่วนปัจจัยที่ลดระดับความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองคือ การขาดความพึงพอใจในรูปร่างหน้าตาปัจจุบัน และการรับรู้การมีโรคประจำตัว โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยที่มีผลเพิ่มระดับความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนแบบชายล้วน คือ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ส่วนปัจจัยที่ลดระดับความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองคือ การขาดความพึงพอใจในรูปร่างหน้าตาปัจจุบัน, รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดาที่อยู่ระหว่าง 5,000 - 9,999 บาทและ มารดาที่ประกอบอาชีพเอกชน เช่น ธนาคาร-ห้างร้าน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภาควิชา จิตเวชศาสตร์
สาขาวิชา สุขภาพจิต
ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนิติ..... ม.ท.ธ. วัธนจิตต์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ม.ท.ธ. ชัยชนะ นิ่มนวล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4175242130 : MAJOR MENTAL HEALTH.

KEY WORD : SELF-ESTEEM/ UPPER SECONDARY EDUCATION

MUTTHA VATTHANACHIT: THE COMPARATIVE STUDY OF SELF-ESTEEM OF UPPER SECONDARY EDUCATION LEVEL STUDENT, IN CO-EDUCATION SCHOOL AND BOY SCHOOL OR GIRL SCHOOL, UNDER DEPARTMENT OF FORMAL EDUCATION, MINISTRY OF EDUCATION IN BANGKOK METROPOLIS.

THESIS ADVISOR: CHAICHANA NIMNUAN, MD; 76 pp. ISBN 974-347-011-5

This cross-sectional analytic research aims to study the effect of school types on student self-esteem. 913 government high-school students, from boy, girl and co-education schools, were subjects to whom tested by Coopersmith's self-esteem Inventory test (CSEI).

No significant differences in students' self-esteem were found in the comparison data of the effects of the school types.

The significant results ($\alpha = 0.05$) from the regression analysis of the factors affecting the degree of self-esteem were demonstrated as following:

For the co-education school, GPA, especially between 3.00-3.49 and 2.00-2.49 was the main effect in increasing the level of students' self-esteem; while the lack of satisfaction in facial and physical appearance, grade 11, and having father whose careers are free-lance such as physicians, engineers and architects were the critical effects to decrease the level of students' self-esteem.

The father's average monthly incomes over 20,000 baht and parents' healthy marriage were the factors increasing the level of girl school students' self-esteem. The main decreasing effect was the lack of satisfaction in facial and physical appearance and having persistent disease.

For the boy school, studying in "Suankularb College" was the main increasing effect. On the other hand, the lack of satisfaction in facial and physical appearance, fathers' average monthly income between 5,000-9,999 baht and mothers' working in private sector such as banks and companies were the factors mainly decreasing the level of students' self-esteem.

Department   Psychiatry
Field of study   Mental Health
Academic year   2000

Student's signature.....
Advisor's signature.....
Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลือและความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่าน ที่ได้กรุณาเสียสละทั้งแรงกาย แรงใจ และเวลา ในการให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแล ตลอดจนเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ผมขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และน้องชาย ผู้ซึ่งเป็นทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต ผู้ที่มอบกำลังใจ คำสั่งสอน และสิ่งดีๆ ทั้งหมดที่เกิดขึ้นในชีวิตให้กับผม

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ นายแพทย์ ชัยชนะ นิ่มนวล ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้ ความเมตตา คำแนะนำสั่งสอน พยายามแก้ไขและอดทนต่อความเป็นเด็กของผมได้เสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์นายแพทย์ อัมพล สุอำพัน ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ สังคม จงพิพัฒน์วิชัย กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์แพทย์หญิง ประสบศรี อึ้งถาวร ที่กรุณามอบโอกาสที่ดีที่สุดในชีวิตให้แก่ผม ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อารีย์ สอาดอาวุธ ที่เป็นเสมือนแม่คนที่ 2 ของผม และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์แพทย์หญิง อลิสา วัชรระสินธุ ที่ให้คำแนะนำที่ดีแก่ผม

ขอขอบพระคุณ ดร. อุบลวรรณ ภวกันันท์ และ ดร. ศรีเรือน แก้วกังวาล ที่ให้ความอนุเคราะห์ ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ ทั้งในการทำวิทยานิพนธ์ และในการดำเนินชีวิต

ขอขอบพระคุณ อ.วงศ์วรรณ วงศ์สุภา ที่กรุณาตรวจสอบรายการอ้างอิงให้แก่ผม ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทุกท่าน ของโรงเรียนสตรีศรีนครปฐมบ่อเพ็ญ, โรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม, โรงเรียนสตรีวิทยา, โรงเรียนเทพศิรินทร์, โรงเรียนปทุมคงคา, โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย, โรงเรียนวัดนवलนรคิศ, โรงเรียนวัดคูสิตดาราม, โรงเรียนบางกะปิ, โรงเรียนบดินทรเดชา, โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย และโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชนบางเขน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูล

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ของภาควิชาจิตเวช และจิตเวชเด็ก ที่ให้การช่วยเหลือผมอย่างสม่ำเสมอ

ท้ายที่สุดขอขอบคุณญาติๆ เพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ สำหรับกำลังใจ มิตรภาพ และความเชื่อมั่นในตัวผม หากขาดจากบุคคลเหล่านี้ผมคงไม่สามารถทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้สำเร็จลงไปได้

ขอบคุณจากใจ

มูทธา วัธนจิตต์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
คำถามของการวิจัย.....	3
สมมุติฐาน.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	4
ค่านิยมที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ผลหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	6
ความหมายของความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง.....	6
องค์ประกอบของความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง.....	9
พัฒนาการของความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง.....	13
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง.....	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง.....	17
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	19
รูปแบบการวิจัย.....	19
ลักษณะประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	19
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	22
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	23
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	24

สารบัญ (ต่อ)

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	25
ลักษณะทั่วไปของนักเรียน.....	26
ลักษณะทางครอบครัวของนักเรียน.....	29
ความแตกต่างของความรู้สึกลักษณะภูมิใจในตนเองของนักเรียนใน โรงเรียน แบบต่างๆ.....	34
ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความรู้สึกลักษณะภูมิใจในตนเองของนักเรียนใน โรงเรียนแบบต่างๆ.....	35
5. สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	38
สรุปผลการวิจัย.....	38
อภิปรายผลการวิจัย.....	40
ข้อเสนอแนะ.....	46
รายการอ้างอิง.....	48
ภาคผนวก.....	52
ภาคผนวก ก.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
ภาคผนวก ข. รายชื่อ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	59
ประวัติผู้วิจัย.....	76

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามโรงเรียน ชั้นเรียน และชนิดของโรงเรียนที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง..... 26
ตารางที่ 2	แสดงข้อมูลทางกายภาพของนักเรียนแยกตามชนิดของโรงเรียน..... 27
ตารางที่ 3	แสดงความพึงพอใจในรูปร่างหน้าตาปัจจุบัน และการรับรู้การมีโรคประจำตัวของนักเรียน แยกตามชนิดของโรงเรียน..... 38
ตารางที่ 4	แสดงข้อมูลด้านการศึกษาของนักเรียน และของบิดามารดา แยกตามชนิดของโรงเรียน..... 29
ตารางที่ 5	แสดงข้อมูลด้านเศรษฐกิจฐานะของนักเรียน และของบิดามารดา แยกตามชนิดของโรงเรียน..... 30
ตารางที่ 6	แสดงข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียน แยกตามชนิดของโรงเรียน..... 32
ตารางที่ 7	แสดงความแตกต่างของคะแนนความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน แยกตามชนิดของโรงเรียน..... 34
ตารางที่ 8	แสดงตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ต่อความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนในโรงเรียนแบบสหศึกษา โดยวิธี Regression Analysis..... 35
ตารางที่ 9	แสดงตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ต่อความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนในโรงเรียนแบบหญิงล้วน โดยวิธี Regression Analysis..... 36
ตารางที่ 10	แสดงตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ต่อความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนในโรงเรียนแบบชายล้วน โดยวิธี Regression Analysis..... 37